

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

... Od dobrych kilku lat mówi się przede wszystkim o ociepleniu i nieprzyjemnych jego skutkach dla ludzi i całej naszej planety. Powtarzające się informacje o ociepleniu jako skutku nadmiernej emisji gazów cieplarnianych wywołały wielkie zainteresowanie energią odnawialną. To z powodu potężnej emisji dwutlenku węgla, który powstaje podczas spalania przede wszystkim węgla, kolejne kraje świata stawiają na rozwój energetyki przyjaznej środowisku. Jednak, o ile nikt nie neguje potrzeby poszerzenia sposobów i źródeł pozyskiwania energii absolutnie niezbędnej człowiekowi, o tyle w opinii niektórych naukowców nie jest jednoznaczne, że to wysoki poziom dwutlenku węgla powoduje ocieplenie klimatu. Wśród naukowców sceptycznie do tego podchodzących znajduje się Polak prof. Zbigniew Jaworowski (...). Uważa on i stara się to udowodnić, że CO₂ powstający w wyniku przemysłowej działalności człowieka ma znikomy wpływ na zmiany klimatyczne i nie zatrzyma nadchodzącego oziębienia. A to dlatego, że – w opinii prof. Jaworowskiego – ograniczenie emisji tego gazu w sposób niezauważalny opóźni ocieplenie, po którym zgodnie z naturalnymi cyklami i tak nastąpi oziębienie. A stanie się tak, ponieważ o stanie ziemskiego klimatu decydują cykliczne zmiany aktywności Słońca i promieniowanie kosmiczne, a stężenie CO₂ było wysokie także w epokach zimna. Zatem, bez względu na to, co człowiek robi, światowy szum wokół emisji dwutlenku węgla i handlu nim, a także tworzenie rynku technologii oczyszczania spalin i ekologicznej produkcji, to nic innego jak nabijanie portfeli bogatym państwom, które tym biedniejszym oferują za grube pieniądze potrzebne urzędnikom i ekspertom.

Przeciwnicy poglądu prezentowanego przez prof. Jaworowskiego podkreślają, że w sposób tendencyjny pokazuje on znikomy udział CO₂ w efekcie cieplarnianym, nie przedstawiając przy tym wpływu aktywności słonecznej na bilans radiacyjny Ziemi. W ich opinii Słońce wpływa na Ziemię, ale nie wyklucza to oddziaływania gazów cieplarnianych, których stężenie systematycznie wzrasta. I choć w przeszłości ich stężenie mogło być znaczne, to jednak dawniej były też okresy ciepła, np. w czasach Wikingów Grenlandia była zielona. Zatem klimat ostatnio ociepla się i nie można wykluczyć, że ta tendencja się utrzyma. Natomiast wątpliwości budzi koncepcja ochrony klimatu poprzez ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery. W tym zakresie można się zgodzić z prof. Jaworowskim, że rzeczywistość chodzi o biznes, a nie o działalność korzystną dla środowiska. Jednocześnie jednak hamowanie spalania paliw kopalnych i poszukiwanie alternatywnych źródeł energii ma sens ekologiczny, choć niekoniecznie klimatyczny.

Jolanta Zientek-Varga, Ocieplenie czy oziębienie? [w:] „Przyroda Polska” nr 5 maj 2008, s.6-7.

1. Przedstawiony artykuł dotyczy:

- A) życia i pracy prof. Zbigniewa Jaworowskiego
- B) przyczyn zmiany ziemskiego klimatu
- C) wpływu CO₂ na globalne ocieplenie
- D) prognozowania pogody na najbliższe lata

2. Naukowcy twierdzą, że klimat Ziemi zmienia się na skutek:

- A) ograniczenia emisji gazów cieplarnianych
- B) działalności człowieka
- C) promieniowania kosmicznego
- D) znacznej aktywności słonecznej

3. Skutki nadmiernej emisji dwutlenku węgla skłaniają niektóre kraje do:

- A) poszukiwania innych sposobów uzyskiwania energii
- B) rozwoju różnych gałęzi przemysłu
- C) stosowania większej ilości paliw kopalnych
- D) wykorzystania energii odnawialnej

4. Profesor Zbigniew Jaworowski dowodzi, że:

- A) na klimat Ziemi wpływa aktywność Słońca
- B) CO₂ nie decyduje o procesach klimatycznych
- C) klimat Grenlandii był dawniej łagodniejszy niż obecnie
- D) temperatura Ziemi będzie systematycznie wzrastać

5. Autorka artykułu zgadza się z poglądem, że:

- A) korzystanie z energii odnawialnej jest ekonomicznie uzasadnione
- B) ograniczenie spalania CO₂ zahamuje proces ocieplania klimatu
- C) ze względów ekologicznych warto korzystać z paliw kopalnych
- D) stosowanie alternatywnych źródeł energii nie wpłynie na zmianę klimatu

6. Przeciwno poglądom prof. Jaworowskiego wysnuło koncepcję, że:

- A) Słońce nie wykazuje szczególnie dużej aktywności
- B) gazy cieplarniane mają szczególny wpływ na zmiany klimatyczne
- C) aktywność słoneczna stanowi najbardziej istotną przyczynę ocieplenia
- D) stężenie gazów w atmosferze wpływa na zmianę aktywności słonecznej

II. NAUKA O JĘZYKU

7. Prawidłowo wskazano (podkreślono) przydawkę w zdaniu:

- A) Nad brzegiem jeziora rośnie sitowie.
- B) Kobieta miała na głowie chustę w kratę.
- C) W domu nie było żadnych sprzętów.
- D) Najlepsi zostali wyróżnieni przez dyrektora szkoły.

8. Dopełnienia nie ma w zdaniu:

- A) Nie znał tych osób.
- B) Zjadł wszystkie bułki.
- C) Stał tam prawie całą godzinę.
- D) Poszli tą drogą.

9. W zdaniu *Nigdy nie zgodził się zostać tu z nami.* - jest okolicznik:

- A) miejsca
- B) czasu
- C) przyczyny
- D) przyzwolenia

10. Za pomocą partykuły można wyrazić:

- A) wątpliwość
- B) przeczenie
- C) niecierpliwość
- D) rozkaz

11. Prawidłowo scharakteryzowano głoskę:

- A) ę - twarda, dźwięczna, ustna
- B) i - miękka, bezdźwięczna, ustna
- C) ń - miękka, dźwięczna, nosowa
- D) m - twarda, dźwięczna, nosowa

12. Ubezdźwięcznienie postępowe następuje w wyrazie

- A) przysłowie
- B) kwiatek
- C) stróżka
- D) kłódka

13. Dwie podstawy słotwórcze zawiera wyraz:

- A) podnózek
- B) sokowirówka
- C) automat
- D) włóczykij

14. Wyróżniamy neologizmy:

- A) artystyczne
- B) znaczeniowe
- C) regionalne
- D) słotwórcze

15. Prawidłowo utworzono formę żeńską nazwiska Skarga:

- A) panna Skargówna
- B) panna Skarżanka
- C) pani Skarżyna
- D) pani Skarżynowa

16. Prawidłowo zapisano nazwisko w dopełniaczu:

- A) książka Hemingwaya
- B) powieść Saint-Exupery`ego
- C) obraz Maneta
- D) gol Grzegorza Laty

17. Błąd ortograficzny występuje w zdaniu:

- A) Jestem Londyńczykiem.
- B) Przybyli Marsjanie.
- C) Zatańczmy Mazura.
- D) Są Kaszubami.

*Czy wiesz,
że...*

*Zawody w łyżwiarstwie
figurowym rozgrywane
były początkowo
podczas Letnich
Igrzysk Olimpijskich.*

18. Nie mówimy:

- A) Spotkaliśmy się z Rosjaninami.
- B) Mówiła o swoim synie.
- C) Rozmawiamy o sędzi naszego powiatu.
- D) Wypił półtorej szklanki soku.

III. LITERATURA

19. Bilbo Baggins, bohater książki pt. „Hobbit, czyli tam i z powrotem”, uniknął śmierci w spotkaniu z Gollumem, gdyż:

- A) umiał zadawać i odgadywać zagadki
- B) oddał mu czarodziejski pierścień
- C) potrafił wykorzystać moc pierścienia
- D) zdradził mu tajemnicę krasnoludów

20. Holden, bohater powieści pt. „Buszujący w zbożu”, buntuje się przeciw:

- A) zakłamaniu dorosłych
- B) dziecięcej szczerości
- C) dążeniu kolegów do imponowania innym
- D) wyróżnianiu ludzi na podstawie ich zamożności

21. Holden wykazywał:

- A) niechęć do szkoły
- B) troskę o młodszą siostrę
- C) skłonność do kłamania
- D) fascynację kinem

22. Naczelnik Jaczmieniew, bohater powieści pt. „Szyfowe prace”, interesował się tym, czy dzieci:

- A) umieją czytać rosyjskie teksty
- B) mają dobre warunki do nauki
- C) płynnie mówią po rosyjsku
- D) znają rosyjskie pieśni

23. Andrzej Radek („Szyfowe prace”) był chłopcem, który:

- A) pochodził ze szlacheckiej rodziny
- B) sam zarabiał na swe utrzymanie
- C) wykazywał wielki zapał do nauki
- D) pobił szkolnego kolegę

24. Bohaterowie noweli B. Prusa pt. „Kamizelka” oszukują się wzajemnie, aby:

- A) zyskać pieniądze
- B) ulżyć bliskiej osobie w cierpieniu
- C) zdobyć zaufanie współmałżonka
- D) oszczędzić współmałżonkowi bólu

25. Bohater utworu A. Czechowa pt. „Śmierć urzędnika” umarł, ponieważ:

- A) był od wielu dni ciężko chory
- B) uległ poważnemu wypadkowi
- C) nie mógł znieść popełnionego nietaktu
- D) zanadto odczuwał swą zależność od dyrektora

26. W utworze J. Kochanowskiego pt. „Na zdrowie” czytamy, że:

- A) tylko bogaci mogą cieszyć się dobrym zdrowiem
- B) cieszyć życiem mogą się ludzie zdrowi
- C) zdrowie jest ważniejsze od klejnotów
- D) od zdrowia ważniejsze jest pochodzenie społeczne

27. W książce pt. „Opowieść wigilijna” duchy prowadzą Ebenezera Scrooge’a:

- A) do domu jego siostrzeńca
- B) do fabryki, w której dawniej praktykował
- C) w piekielną otchłań
- D) na jego własny grób

28. Zanim przybył na wyspę, Skawiński („Latarnik”) zajmował się:

- A) tłumieniem powstań narodowych
- B) odkrywaniem nowych szlaków
- C) handlem
- D) rolnictwem

29. W noweli występuje:

- A) kilka wątków
- B) punkt kulminacyjny
- C) kilka epizodów
- D) ekspozycja

30. Do literatury faktu zaliczamy utwór pt.:

- A) „Kamienie na szaniec”
- B) „Krzyżacy”
- C) „Dywizjon 303”
- D) „Pieśń o Rolandzie”